

(19) Országkód

HU

**MAGYAR
KÖZTÁRSASÁG**

**MAGYAR
SZABADALMI
HIVATAL**

SZABADALMI LEÍRÁS

(21) A bejelentés ügyszáma: P 02 02065

(22) A bejelentés napja: 2002. 06. 25.

(40) A közzététel napja: 2004. 01. 28.

(45) A megadás meghirdetésének dátuma a Szabadalmi
Közlönyben: 2004. 09. 28.

(11) Lajstromszám:

223 567 B1

(51) Int. Cl.⁷

A 01 H 5/10

(72) Feltalálók:

dr. Papp Mária, 24%, Szeged (HU)
dr. Matuz János, 20%, Szeged (HU)
dr. Kertész Zoltán, 19%, Szeged (HU)
dr. Mesterházy Ákos, 7%, Szeged (HU)
dr. Beke Béla, 5%, Szeged (HU)
dr. Kertész Zoltánné, 5%, Szeged (HU)
Csősz Lászlóné, 5%, Szeged (HU)
dr. Cseuz László, 5%, Szeged (HU)
Fónad Péter, 5%, Szeged (HU)
Ács Péterné dr., 5%, Szeged (HU)

(73) Szabadalmas:

Gabonatermesztési Kutató Kht., Szeged (HU)

(54) **GK Ati fajtanevű, korai, étkezési őszi búza (*Triticum aestivum* L.)**

KIVONAT

GK Ati fajtanevű, korai, étkezési őszi búza-fajta nagy si-
kértartalmú, javító sütőipari minőségű, a veresnyakú ár-
pabogárral szemben a termesztett fajtáknál lényegesen
ellenállóbb, korai étkezési őszi búza, amely a Marton-
vásári 4 /3/ Jkm / Rna2 // Grn /D1 /4/ Martonvásári 4 /5/
GK Mini Manó keresztezésből származik. Az F₂ generá-
ciótól kezdve többszöri egyedkiválogatást, termés-, kór-
tani, rovar- és minőségtesztet végeztek, melyeket
több termőhelyes kísérlethálózat követett. A találmány
tárgyát képező fajta azzal jellemezhető, hogy őszi és
kora tavaszi növekedési típusa felálló–félíg felálló, ko-
rán kalászol, kalásza rövid, a kalászkapelyva vállszéles-
sége keskeny–közepes, vállalakja kiemelkedő, amely
tulajdonságok alapján határozottan megkülönböztethető
a hozzá hasonló termesztett, elterjedt GK Csörmőc fajtá-
tól (amely növekedési típusa átmeneti, kalászoslasi ideje
közepes–késői, kaláshosszúsága közepes, kalászkapelyva
vállszélessége széles, vállalakja ferde), továbbá a
lehajló zászlólevelű növények előfordulása kalászoslász-
kor kevés–közepes, kalásza párhuzamos alakú,
laza–közepes tömörségű, rövid szálakkal rendelkezik,

2. ábra

A leírás terjedelme 4 oldal (ezen belül 1 lap ábra)

HU 223 567 B1

a zászlólevél levélhüvelye és a kalásztartó szártag erősen–nagyon erősen, a kalász erősen viaszos, a növény magassága közepes, a kalász színe éréskor fehér, a szem színe sötétpiros, ezerszemtömege 38–40 g, hektolitertömege 83–85 kg, nedvessikér-tartalma 34–39%, Hagberg-féle esésszáma 270–350 m.p., sütőipari minősége A_2-A_1 , cipótérfogata 1100–1300 cm³, szemkeménysége

70–80, a veresnyakú árpabogárral szemben a termesztett fajtáknál lényegesen ellenállóbb, szár- és sárgarozsdával szemben rezisztens. Genetikai termőképessége 10 t/ha. A fajta botanikai és agrotechnikai tulajdonságai stabilak és homogének. Nagy sikértartalma és kiváló sütőipari minősége révén alkalmas a javító minőségű kenyérbúza-fajta-szortiment bővítésére.

A GK Ati fajtanevű, korai étkelési őszi búza nagy sikértartalmú, javító sütőipari minőségű, a veresnyakú árpabogárral szemben a termesztett fajtáknál lényegesen ellenállóbb, amely leginkább a GK Csömöc búzafajtaéhoz hasonlít, azzal a megkötéssel, hogy míg a GK Ati növekedési típusa felálló–félig felálló, korán kalászol, kalásza rövid, a kalászkapelyva vállszélessége keskeny–közepes, vállalakja kiemelkedő, addig a hasonló fajta növekedési típusa átmeneti, kalászozási ideje közepes–késői, kalászának hosszúsága közepes, a kalászkapelyva vállszélessége széles és vállalakja ferde.

A találmány feladata olyan kenyérbúza-fajta előállítása, amely nagy sikértartalmú, javító sütőipari minőségű, a veresnyakú árpabogárral szemben a termesztett fajtáknál lényegesen ellenállóbb és korai érésű. A kitűzött feladatnak megfelelően az előállított kenyérbúza-

10 fajta a Martonvásári 4 /3/ Jkm / Rna2 // Grn / D1 /4/ Martonvásári 4 /5/ GK Mini Manó keresztezésből származik. Az F_1 és F_2 generációt tág térállásban neveltük fel. Az F_2 -től kezdve ismételt egyedkiválogatást végeztünk, amelyet termés, kórtani, rovarvártani és minőségtesztetek követtek és több termőhelyes kísérlethálózat zárt le.

15 A fajta botanikai és agrotechnikai tulajdonságai stabilak és homogének. Fenntartása és vetőmag-szaporítása szakszerűen folyik.

20 Az 1. ábra a GK Ati búzafajtát mutatja be állományban.

A 2. ábra a GK Ati búzafajta kalaszát mutatja be.

A GK Ati legfontosabb morfológiai, fenológiai és agronómiai bélyegeit az alábbiakban foglaljuk össze a TG/3/11 UPOV irányelv szerint:

25

- Növény: növekedési típusa
- Zászlólevél: füleske antociános színeződése
- Növény: lehajló zászlólevelű növények előford.
- Kalászozás időpontja
- Zászlólevél: levélhüvely viaszossága
- Kalász: viaszossága
- Szár: kalásztartó szártag viaszossága
- Növény: magasság
- Szár: szárbél vastagsága a metszetében
- Kalász: alakja
- Kalász: tömörsége
- Kalász: hosszúsága
- Szálka vagy szálkacsonk jelenléte
- Szálka vagy szálkacsonk a kalász csúcsán (hosszúság)
- Kalász: színe
- Legfelső orsótag konvex oldalának szőrözöttsége
- Kalászpelyva: vállszélessége
- Kalászpelyva: vállalakja
- Kalászpelyva: foghossza
- Kalászpelyva: fogalakja
- Kalászpelyva: belső szőrözöttség kiterjedése
- Külső toklász: fogalakja
- Szem: színe
- Szem: színeződése fenollal
- Életforma

- felálló–félig felálló
- hiányzik vagy nagyon gyenge
- kevés–közepes
- korai
- erős–nagyon erős
- erős
- erős–nagyon erős
- közepes
- vékony
- párhuzamos
- laza–közepes
- rövid
- szálka van
- rövid
- fehér
- erős
- keskeny–közepes
- kiemelkedő
- hosszú
- kissé görbült–mérs. görbült
- erős
- kissé görbült
- piros
- erős
- őszi

A GK Ati búzafajta egyéb mutatói az alábbiakban foglalhatók össze:

- Ezerszemtömeg (g) 38–40
- Hektolitertömeg (kg) 83–85
- Sütőipari minőség A_2-A_1
- Farinográfus érték 75–90
- Nedvessikér-tartalom (%) 34–39
- Sikérterülés (mm) 2–4

– Hagberg-féle esésszám (m.p.)	270–350
– Szemkeménység	70–80
– Cipótérfogát (cm ³)	1100–1300
– Genetikai termőképesség (t/ha)	10

A találmányra bejelentett búzafajta a veresnyakú árpabogárral szemben a termesztett fajtáknál lényegesen ellenállóbb, szár- és sárgarozsdával szemben rezisztens, levélrozsdával, valamint lisztharmattal szemben jó ellenállósággal rendelkezik. A találmány szerinti

10

fajta sikeresen termesztendő az ország egész területén, elsősorban intenzív termesztési feltételek mellett. Nagy sikértartalma és kiváló sütőipari minősége révén alkalmas a javító minőségű kenyérbúzafajta-szortiment bővítésére.

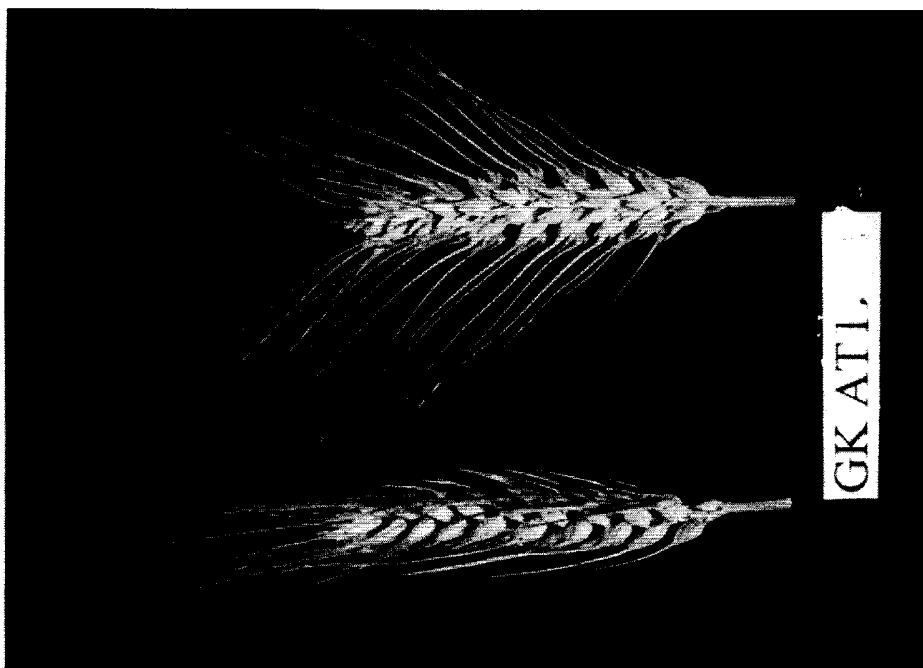
SZABADALMI IGÉNYPONT

GK Ati fajtanevű, korai étkelési őszi búza, amely a Martonvásári 4 /3/ Jkm / Rna2 // Grn /D1 /4/ Martonvásári 4 /5/ GK Mini Manó keresztezésből származik, *azzal jellemezve*, hogy növekedési típusa felálló–félíg felálló, korán kalászol, kaláshosszúsága rövid, a kalászkapelyva vállszélessége keskeny–közepes,

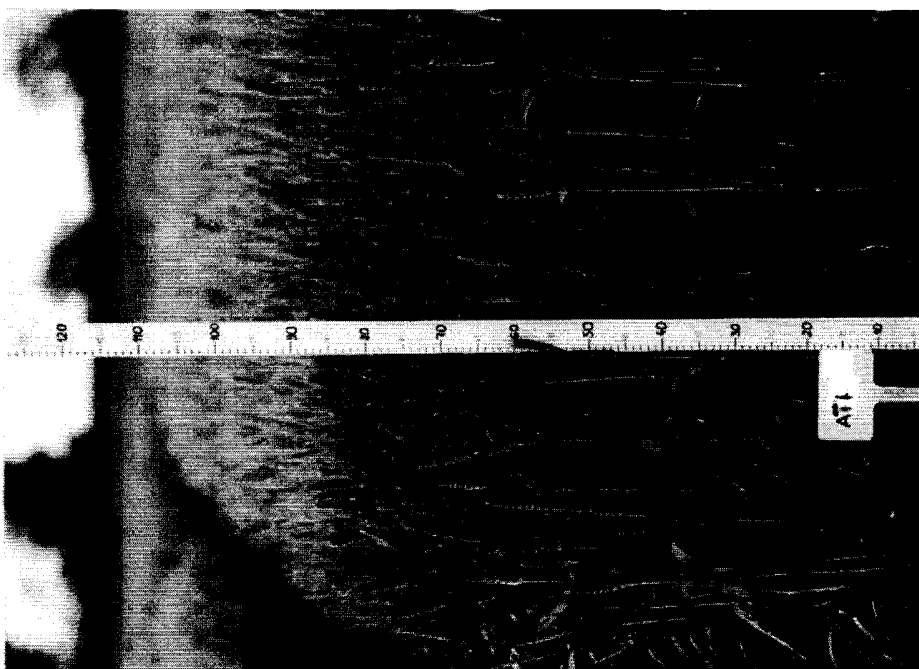
15

vállalakja kiemelkedő, a lehajló zászlólevelű növények előfordulása kevés–közepes, kalásza párhuzamos alakú, laza–közepes tömörségű, rövid szálkával rendelkezik, a zászlólevel levélhüvelye és a kalásztartó szártag erősen–nagyon erősen, a kalász erősen viaszos, a növény magassága közepes, a kalász színe éréskor fehér, a szem színe piros.

20

2. ábra

1. ábra